

Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturvårdsenheten

BESLUT

2019-12-02

1 (15)

Dnr 2485-2019

BILDANDE AV MARSJÖN-BONDSUNDETS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Marsjön-Bondsundets naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Marsjön-Bondsundets naturreservat
NVR-ID:	2052281
Kommun:	Gävle
Lägesbeskrivning:	6 km SO Norrsundet. Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N: 6751511 E: 619584
Gräns:	Se bifogad beslutskarta (bilaga 1), gränsen är markerad med den prickstreckade linjen.
Fastigheter:	Stensmar 1:1, Säljemark 2:2, Katrineholm 1:1
Markägare:	Stora Enso Silva AB
Areal (från VIC Natur):	Total areal 225 ha Landareal 189 ha Produktiv skogsmark 129 ha Därav naturskog* ca 58 ha *Areal från länsstyrelsens naturskogsinventering
Natura 2000-område:	Sörsundet, SE0630178
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av litet intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden, och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, samt att ge möjlighet till återställning av värdefulla vattenmiljöer i området. Mer preciserat är syftet att bevara myrar, sjöar och skog i ett landhöjningspräglad mynningsområde vid Bottenhavet. De värdefulla livsmiljöerna våtmarker, naturligt näringsrika sjöar, kustmynnande vattendrag, sumpskog, örtrik blandskog och barnaturskog, samt de växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer ska ha gynnsamt

tillstånd*. Strukturer som död ved, gamla grova träd och processer som naturliga flödes- och vattenståndsvariationer ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området
- Exploatering och arbetsföretag förhindras i området
- Naturvårdsbränning kan genomföras i delar av naturreservatet.
- Lövgynnande naturvårdsskötsel kan genomföras i några utpekade lövdominerade områden.
- Ekologisk återställning kan genomföras i den norra delen av Hamrångefjärdens utflöden från Porsviken via Långträskan och Bondsundet till utloppet i Sörsundet samt om nödvändigt i utflöden längre söderut i området.
- Ekologisk återställning kan genomföras av fria vandringsvägar i vattendrag.
- Stora delar av skogen, sjöarna och våtmarkerna i naturreservatet lämnas till fri utveckling.

Skäl för beslutet

Marsjön-Bondsundets naturreservat omfattar ett kustnära naturområde med värdefulla naturtyper karaktäristiska för traktens flacka landhöjningskust. Sjöarna Marsjön och Bondsundet omges av våtmarker med höga naturvärden och värdefulla naturskogar, ofta med påfallande stort inslag av lövträd. Området ger fina exempel på hur landhöjningskustens forna havsvikar avsnörts till insjöar som därefter succesivt växer igen till våtmarker och myrar i olika utvecklingsstadier. Våtmarkerna i området är genom sina mycket höga naturvärden upptagna i Myrskyddsplan för Sverige och därmed prioriterade för långsiktigt skydd.

Naturreservatet omfattar natur som ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 som upprättats med ledning av direktiv från EU. Habitaterna taiga (9010), landhöjningsskog (9030), öppna mossar och kärr (7140), skogbevuxen myr (9740), mindre vattendrag (3260) samt estuarier (1130), vilka är upptagna i art- och habitatdirektivet, skall ha gynnsam bevarandestatus. Även utter (*Lutra lutra*) NT, upptagen i art- och habitatdirektivet, liksom fågelarterna storlom (*Gavica arcica*), fiskgjuse (*Pandion haliaetus*) och havsörn (*Haliaeetus albicilla*) NT, vilka är upptagna i fågeldirektivet, skall ha gynnsam bevarandestatus.

---

* =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området bedöms vara skogsbruk, exploatering och de tidigare kraftiga utdikningar och rensningar som minskat arealen översvämmade våtmarker, glosjöar och eustarier. Genom att området skyddas som naturreservat bevaras dess höga naturvärden, samtidigt som möjlighet ges att genomföra nödvändiga restaurerings- och skötselåtgärder för att bibehålla och ytterligare förstärka områdets höga naturvärden.

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B8 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll, enligt bilaga 5 ”Generellt undantag för väghållning mm”, av befintliga vägar som går igenom eller angränsar till naturreservatet. Med befintlig avses tidpunkten för detta beslut.

Föreskrifterna utgör inte hinder för genomförande av ekologiska återställningsåtgärder i vattendrag mellan Hamrångefjärden och Sörsundet, i enlighet med separat tillståndsprövning. Åtgärder och transporter inom naturreservatet skall ske i samråd med länsstyrelsen.

A. *Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden*

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,

4. bedriva vattenverksamhet, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämma, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
6. bedriva mineralutvinning,
7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,
8. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,
11. upplåta mark för organiserade tävlingar till annan än den som har Länsstyrelsens tillstånd till sådan tävling,
12. upplåta mark för militära övningar,

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för älgdragare eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation undviks.

Föreskrift 9 ovan utgör inte hinder för uppsättning av de skyltar som behövs i samband med den jakt och det fiske som är tillåtet i naturreservatet. Föreskriften utgör inte heller hinder för uppsättning av skyltar som informerar om fiskeregler.

Föreskrift 10 ovan utgör inte hinder, efter tillstånd från länsstyrelsen, för återetablering av tidigare naturligt förekommande arter om det bedöms vara nödvändigt för att återfå ursprunglig vattenlevande fauna, som t.ex. havsöring.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Anläggning och underhåll av anläggningar för friluftslivet som exempelvis P-plats, stigar och rastplats i naturreservatet.
4. Genomförande av naturvårdsinriktade restaureringsåtgärder så som ekologisk återställning av vattendrag och återställning av fria vandringsvägar i vattendrag enligt karta bilaga 3.
5. Genomförande av återkommande naturvårdsinriktade skötselåtgärder så som naturvårdsbränning eller lövgynnande skötsel som ringbarkning, röjning och gallring av gran, enligt karta bilaga 3.
6. Återkommande bekämpning av eventuella invasiva arter och icke inhemska trädslag i naturreservatet.
7. Viss, försiktig röjning av vass i vattenområden.
8. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
2. framföra motordriven farkost på vatten i högre hastighet än 5 knop,
3. ta ved, eldning är endast tillåten med utlagd eller egen medhavd ved,

4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
5. skada, plocka eller samla in växter, svampar, lavar och alger,
6. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt skada eller störa djurlivet,
7. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
8. skada fast föremål eller ytbildning, så som att omlagra eller bortföra sten, gräva, eller därmed jämförligt,
9. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar, samt andra större arrangemang,
10. använda området för militära övningar.

Föreskrift 1 ovan utgör inte hinder för körning med snöskoter, förutsatt att körningen endast sker på fruset och väl snötäckt underlag, och på ett sätt som inte skadar mark eller vegetation.

Föreskrift 5 ovan utgör inte hinder för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte rödlistade. Föreskrift 5 utgör inte heller hinder, efter tillstånd från länsstyrelsen, för viss försiktig röjning av vass i vattenområden.

Föreskrifterna 1, 6 och 7 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Föreskrift 6 utgör inte hinder för tillåtet fiske.

Föreskrift 7 utgör inte hinder för tillfällig skyltning i samband med tillståndsgivna organiserade tävlingar eller andra större arrangemang, enligt föreskrift 9.

Andra bestämmelser som gäller för området

Delar av naturreservatet är även Natura 2000-område SE0630178 Sörsundet. För verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 §§ miljöbalken. För Natura 2000-området finns en upprättad bevarandeplan med länsstyrelsens diarienummer 511-2815-2017, 00-001-064.

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan anmälan, tillstånd eller samråd ändå krävas t.ex. tillstånd/anmälan till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Fornlämningar som tillkommit innan år 1850 är skyddade enligt 1 och 2 kap kulturmiljölagen KML. Övriga kulturlämningar som tillkommit senare än 1850 skyddas via hänsynsbestämmelserna i 1 kap KML.

Ärendets beredning

Marsjön-Bondsundets naturreservat är en del av ett större område mellan Hamrångefjärden och havet som sedan länge är känt för sina utomordentligt höga naturvärden. Området är av riksintresse för naturvård, tilldelades högsta naturvärde i länets naturvårdsprogram (1997) och våtmarkerna i området ingår i myrskyddsplan för Sverige. Ormöns naturreservat inrättades 1994 för att skydda en del av området strax norr om Marsjön-Bondsundets naturreservat.

Området har under lång tid utretts för formellt skydd. Som en del i detta arbete genomförde länsstyrelsen 2006 en naturvärdesinventering vilken mynnade ut i ett förslag till avgränsning av Marsjön-Bondsundets naturreservat, vilket även fastlades i den reviderade myrskyddsplanen 2007.

Under hösten 2016 inleddes diskussioner mellan Naturvårdsverket och Bergvik skog om en större markaffär. I december 2016 nåddes en stor uppgörelse där intrångsavtal tecknades för ett antal områden, däribland de delar av Marsjön-Bondsundet som berörs av Bergviks innehav. Därefter har Stora Enso Silva AB tagit över Bergvik Skogs AB's innehav i Marsjön-Bondsundet.

Föreliggande beslut om bildande av Marsjön-Bondsundets naturreservat berör således endast de delar av området där avtal om intrångsersättning tecknats, vilket utgör 88 % av det planerade naturreservatets yta. För de delar av det planerade naturreservatet som inte omfattas av detta beslut kommer diskussion med markägarna att inledas, med ambitionen att utöka naturreservatet så snart detta är möjligt.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att

föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 9 september 2019. Följande synpunkter inkom:

Gävle kommun anser att det är ett bra förslag till beslut och skötselplan. Förslaget överensstämmer med kommunens Översiktsplan Gävle kommun år 2030, där området är utpekad som "länsstyrelsens pågående naturreservatsbildning".

Privatperson uppger att det finns områden med höga naturvärden utanför reservatsgränsen som borde inkluderas i naturreservatet, som våtmarkerna i söder, skogen och kärrmarken vid Trollrikstjärn och ön mellan de två strömmarna i Sörsundet. Vidare så ger privatpersonen förslag på fler platser för informationsskyltar och uppger att finns ytterligare kulturhistoriska lämningar i området.

Länsstyrelsen kommer vid behov att utöka antalet informationsskyltar. De kulturhistoriska lämningarna är nu nämnda i skötselplanen.

Havs- och Vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

Skogsstyrelsen och **Sjöfartsverket** har ingen erinran. **SGU** avstår att yttra sig.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för

att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Marsjön-Bondsundets naturreservat är en del av det flacka kustlandskapet mellan Hamrångefjärden och havet. Det karaktäriseras av storblockig svallad morän där finkornigare jordar endast påträffas i svackor och låglänta partier. Blockrika marker och hållmarker växlar med svackor med antingen myrmark, dräneringsstråk eller sumpskog. Våtmarker intar en stor del av arealen och sjörikedomen är påfallande. Kusten är rik på djupt inskurna vikar och uppvisar en fullständig serie övergångar från hav till helt avsnörda sjöar. Landhöjningens förändring av landskapet och den successiva förändringen av floran med gradvisa övergångar från brackvatten till näringsfattigt sötvatten, är här ovanligt väl illustrerad.

Berggrunden domineras av sur granit eller gnejsgranit. I denna fattiga och föga vittringsbenägna bergart finns insprängt mer eller mindre basiska grönstenar, ibland mycket lättvittrade.

Hamrångefjärden har i dag två utlopp, dels genom Norrsundet och dels genom Sörsundet. Utloppet ur sjön Hamrångefjärden till Bondsundet är rensat och kraftigt kanaliserat för att kunna avbörda stora vattenmängder i en översvämningssituation. Förbindelsen mellan Bondsundet och havet via Sörsundet karaktäriseras av ett starkt vindlande lopp med en smal åfåra omgiven av blockiga stränder eller av stora öppna vattenytor kantade av starrmader. Såväl öster som väster om Krokskär delar vattendraget upp sig i små slingrande fåror, med låg vattenföring under sommaren men som under

vårfloden översvämmar stora områden. Vid Lillkroken rinner till slut sötvattnet ut i en djupt inträngande skyddad havsvik med en mot öster successivt stigande salthalt.

Vattenområdena uppvisar ovanligt välutbildade utvecklingsserier från brackvatten till näringsfattigt sötvatten, av högt naturvetenskapligt och pedagogiskt värde. Området har höga fiskevärden med arter som ål (*Anguilla anguilla*), bäcknejonöga (*Lampetra planeri*), flodnejonöga (*Lampetra fluviatilis*), lake (*Lota lota*), vimma (*Vimba vimba*), id (*Leuciscus idus*), stensimpa (*Cottus gobio*) och öring (*Salmo trutta*) samt predatorerna gädda (*Esox lucius*) och abborre (*Perca fluviatilis*). Den salinitetsbetingade differentieringen av vegetationen i Sörsundets utlopp anses sakna motsvarighet för rinnande vatten av liknande storlek utmed norrlandskusten. Vattenområdena omges av lummiga stränder med högrörter och stråväxter och innehåller en förhållandevis artrik flora av näringskrävande vatten- och strandväxter som knölsyska (*Stachys palustris*), pilblad (*Sagittaria sagittifolia*) och slokstart (*Carex pseudocyperus*). Utter (*Lutra lutra*) förekommer regelbundet i vattensystemet.

Parallellt med utvecklingen av vattenvegetationen sker även en successiv förändring av kärrvegetationen. Den representeras av alltifrån rikkärr till fattigkärr och mossevegetation. Utpräglade rikkärr är dock ovanliga. Sammantaget får myrvegetationen anses vara rikt differentierad.

Skogen är delvis gammal och förhållandevis svagt påverkad av skogsbruk. Den har ett stort inslag av lövrika bestånd vilket gör den botaniskt och zoologiskt mycket värdefull. Naturskogsartade barrskogar med hög bonitet och god tillgång på död ved finns spridda i området. Särskilt runt Bondsundet är lövinslaget påfallande stort och här, liksom norr om Marsjön, finns kalkpåverkade lundartade blandskogar, sumpskogar och fuktskogar med rik flora. De delar som inte är värdekärna bedöms ha mycket hög utvecklingspotential genom stort lövinslag och hög bonitet. Vid utloppet mot Sörsundet finns artrika svämskogar och fuktängsmiljöer. Fågellivet är intressant med fiskgjuse (*Pandion haliaetus*), havsörn (*Haliaeetus albicilla* NT), lärkfalk (*Falco subbuteo*) och flera hackspettsarter (*Picidae spp*).

Området har från forntid fram till modern tid nyttjats av människan som naturreservat för fäboddrift, säljakt, fiske och kolproduktion.

Området ligger inom trakten Testeboån-Sörsundet som i ”Strategi för formellt skydd av värdefulla skogar i Gävleborgs län” är en utpekad värdestrakt för torr-frisk gran- och barrblandskog, torr-frisk löv- och lövblandad skog samt fuktig löv- och lövblandad skog.

Effekter på ekosystemtjänster

Bildandet av Marsjön-Bondsundets naturreservat har inverkan på flera ekosystemtjänster. Nedan listas de ekosystemtjänster där bildandet av naturreservatet har mer än försumbar påverkan, samt om beslutet har en positiv eller negativ inverkan på berörd ekosystemtjänst.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Produktion av fisk, svamp, bär och vilt	Positiv
	Genetiska resurser hos vilda arter, t ex fisk, kärlväxter, mossor och lavar	Positiv
	Produktion av träråvaror som virke och fibrer	Negativ
	Produktion av bioenergi som träbiomassa	Negativ
Reglerande & upprätthållande	Vattenreglering (översvämningsskydd) från skog och våtmarker, flödesreglerande vattenmagasinerings	Positiv
	Erosionskontroll och sedimentstabilisering från växter	Positiv
	Upprätthållande av markens struktur	Positiv
Kulturella	Attraktiva miljöer för friluftsliv, rekreation, bärplockning & fiske	Positiv
	Miljöer för naturupplevelser och med estetiska värden	Positiv
	Område som resurs för lärande, utbildning och forskning	Positiv
Stödjande	Näringsvävares dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv
	Livsmiljöer och habitat för populationer av arter under alla stadier av individernas livscykel	Positiv

Bedömning

Marsjön-Bondsundets naturreservat omfattar ett flertal naturtyper som var för sig i olika sammanhang pekats ut om skyddsvärda. Hela området mellan Hamrångefjärden och havet är av riksintresse för naturvård och ges högsta naturvärdesklass i länets naturvårdsprogram. Våtmarkerna i naturreservatet har pekats ut som särskilt skyddsvärda i Myrskyddsplan för Sverige.

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att

uppfylla miljökvalitetsmålet ”Levande skogar” och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Naturreseptatet bidrar även till uppfyllandet av miljömålen ”Levande sjöar och vattendrag” genom att en del av Hamrångeåns nedre lopp får ett formellt skydd och möjlighet till biologisk restaurering, samt miljömålet ”Myllrande våtmarker” genom formellt skydd av värdefulla våtmarksområden utpekade i myrskyddsplan för Sverige.

Delar av naturreseptatet omfattar natur som ingår i EUs nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Genom bildandet av Marsjön-Bondsundets naturreseptat kommer delar av Natura 2000-området Sörsundet (SE0630178) att omfattas av formellt skydd som naturreseptat.

Enligt Gävle kommuns översiktsplan antagen 2017 ingår naturreseptatet i områden kallade Riksintresse naturvård, Länsstyrelsen pågående naturreseptatsbildning, samt Värdefulla områden för friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av naturreseptatet överensstämmer med intentionerna i kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreseptat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att naturreseptatets avgränsning och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden (föreskrifterna) är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreseptatet.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Inför detta beslut diskuterades ärendet med biolog Peter Ståhl, jurist Caroline Näslund samt biolog Peter Mathisen.

Hur man överklagar Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill. Ärendet har handlagts och föredragits av biolog Carola Ormalm.

Per Bill

Carola Ormalm

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Föreskriftskarta
4. Skötselplan
5. Generellt undantag för väghållning
6. Hur man överklagar

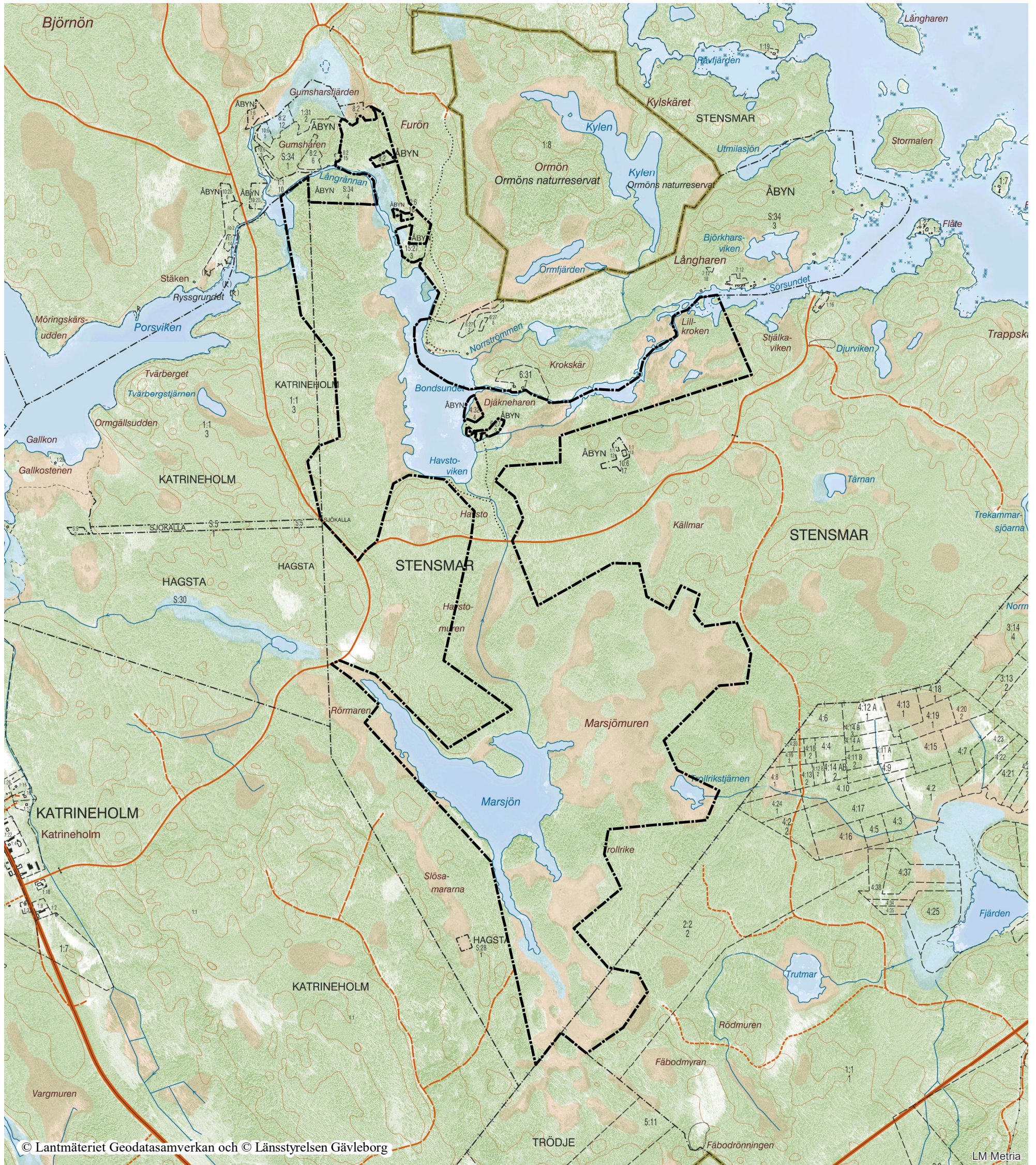
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2019-12-02

Dnr 2485-2019

Bilaga: 1

Marsjön-Bondsundets naturreservat Beslutskarta

Beslutskarta för Marsjön-Bondsundets naturreservat
Gränsen är inte inmätt i fält

----- Gräns för naturreservatet

----- Fastighetsgränser

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:15 000

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6751511 E:619584

0 0,5 1 Kilometers

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2019-12-02

Dnr 2485-2019

Bilaga: 2

Marsjön-Bondsundets naturreservat Översiktskarta

Bakgrundskarta: Översiktskartan

Skala 1:100 000

0 5 10 Kilometers

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6751511 E:619584

 Marsjön-Bondsundets naturreservat

Postadress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Besöksadress

Borgmästarplan

Telefon

010-225 10 00

Faxnummer

010-225 11 50

E-post adress

gavleborg@lansstyrelsen.se

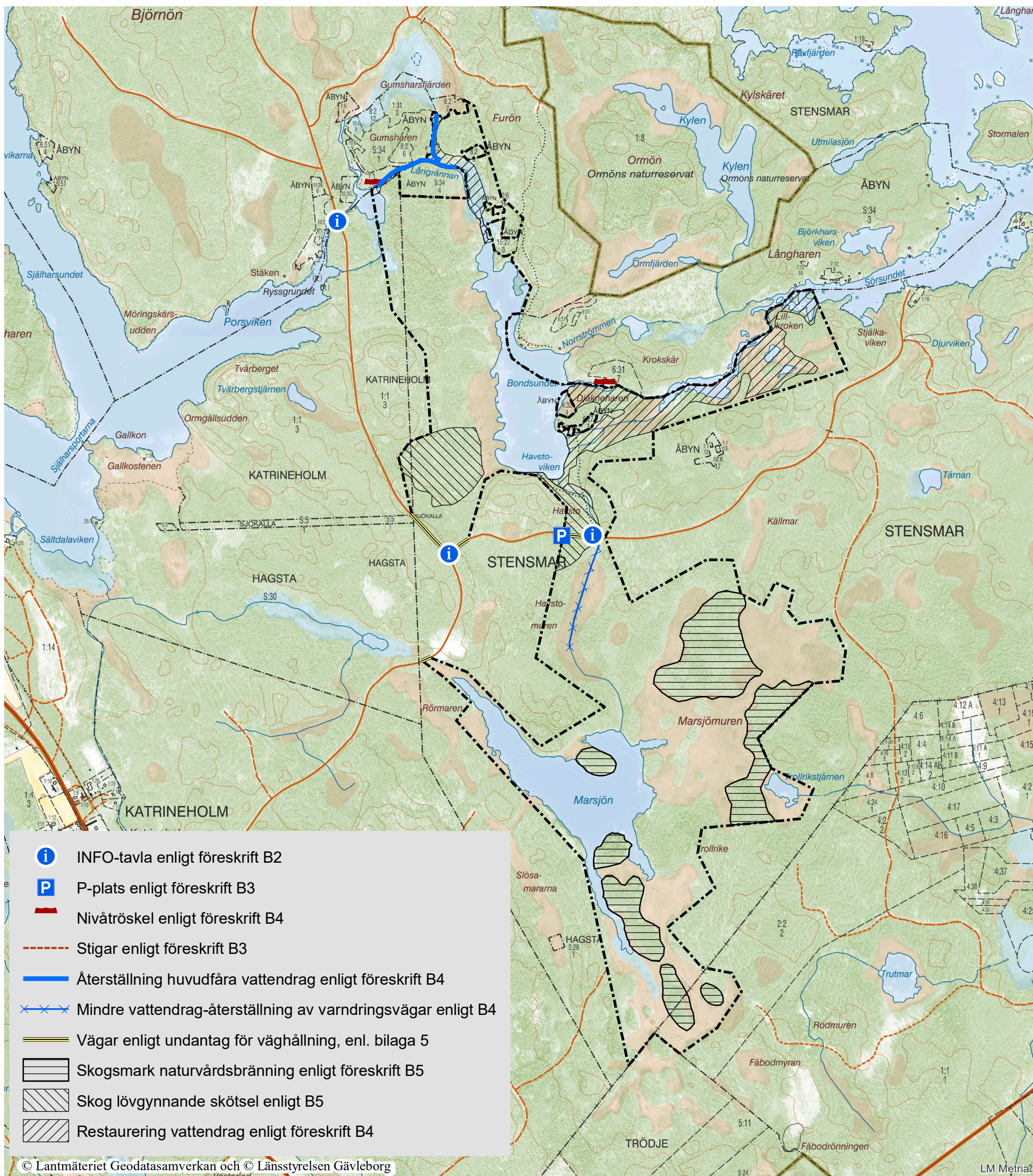
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2019-12-02

Dnr 2485-2019

Bilaga: 3

Marsjön-Bondsundets naturreservat Föreskriftskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6751511 E:619584

Skala 1:15 000

0 0,5 1 Kilometers

Föreskriftskarta för Marsjön-Bondsundets naturreservat

Gränsen är inte inmätt i fält

--- Gräns för naturreservatet
--- Fastighetsgränser

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturvårdsenheten

SKÖTSELPLAN FÖR MARSJÖN-BONDSUNDETS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges bevarandemål för naturreservatets olika skötselområden och åtgärder som behövs för att uppfylla bevarandemålen. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Marsjön-Bondsundets naturreservat
NVR-ID	2052281
Län	Gävleborgs län
Kommun	Gävle kommun
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 225 ha Därav landareal 189 ha Produktiv skogsmark 129 ha Naturskog* ca 58 ha * Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000 (NNK):	Taiga (9010): 34 ha Öppna mossar och kärr (7140): 23 ha Mindre vattendrag (3260): 3 ha Skogbevuxen myr (91D0): 2 ha Estuarier (1130): 0,4 ha Landhöjningsskog (9030): 0,4 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper	Skog, våtmarker, sötvatten Alla (se ovan)

2019-12-02

Dnr 2485-2019

Strukturer	Gamla träd, död ved, strömmande vatten, översvämmade våtmarker, eustarier, glosjöar
Arter	Storlom (<i>Gavica arcica</i>) Fiskgjuse (<i>Pandion haliaetus</i>) Havsörn (<i>Haliaeetus albicilla</i>) (NT) Utter (<i>Lutra lutra</i>) (NT) Ål (<i>Anguilla anguilla</i>) Bäcknejonöga (<i>Lampetra planeri</i>) Flodnejonöga (<i>Lampetra fluviatilis</i>) Öring (<i>Salmo trutta</i>) Lake (<i>Lota lota</i>) Vimma (<i>Vimba vimba</i>) Id (<i>Leuciscus idus</i>) Stensimpa (<i>Cottus gobio</i>) Gädda (<i>Esox lucius</i>) Abborre (<i>Perca fluviatilis</i>) Storgröe (<i>Poa remota</i>) (NT) Myskmåra (<i>Galium triflorum</i>) (NT) Blackticka (<i>Steccherinum collabens</i>) (VU) Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>) (NT)
Bebyggelse och anläggningar	Naturreservatet genomskärs av en väg i de centrala delarna.

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Hamrångefjärdens vattenstånd är reglerat med syfte att försörja industrierna i Norrsundet med färskvatten. Dessa regleringar har påverkat vattenföringen via Bondsundet till utloppet i Sörsundet på ett för naturmiljön negativt sätt. Ett återställningsprojekt pågår för att återställa såväl vattenföring som vattendragets sträckning mellan Hamrångefjärden via Bondsundet till utloppet i havet i Sörsundet till ett mer naturligt tillstånd.

Området har nyttjats av människan som naturreservat för fåboddraft, säljakt, fiske och kolproduktion från forntid fram till modern tid. Från järnålder fram till början på 1800-talet har de idag uppgrundade vattendragen i naturreservatet mellan Sörsunden och Ryssgrundet utgjort en viktig båtled från havet till Hamrångefjärden.

Skogsmarken i området visar i varierande grad spår av skogsbruk. Vissa delar utgörs av ungsogar, men en påfallande stor del av skogsmarken är utgörs av gammal och delvis naturskogsartad skog.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Marsjön-Bondsundet har från flera synpunkter utomordentligt höga naturvärden. Området uppvisar en mosaik av flera olika naturtyper så som sötvattensmiljöer, värdefulla våtmarker och naturskogar, som var för sig har höga bevarandevärden. Faunan är rik och den salinitetsbetingade differentieringen av vegetationen i Sörsundets utlopp anses sakna motsvarighet för rinnande vatten av liknande storlek utmed norrlandskusten. Myrmarkerna, som parallellt med sjöarnas utveckling finns representerade längs gradienten rikkärr - fattigkärr övergående i mossevegetation, utgör goda exempel på landhöjningsbetingad myrutveckling. Barrskogen, som delvis är gammal och förhållandevis svagt påverkad, är tillsammans med det rika inslaget av lövrika bestånd botaniskt och zoologiskt mycket värdefull.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

I naturreservatet finns ett registrerat gränsröse, ett femstenarör. I Porsviken, vid Ryssgrundet, strax öster om området finns omfattande pålspärrar (stäk) som förmodligen nyttjats som avspärrningar mot fiender från havet samt fiskeanordningar som nyttjats för fast fiske under tidig medeltid och efter år 1700. Enligt historiska kartor från 1700- och 1800-talen finns bland annat Säljmars fåbod strax söder om området och Lindgrens fåbod strax öster om området. I området finns även gamla kolbottnar och den gamla vägen till Sörsundet går delvis genom naturreservatet. Dessutom vittnar namnen Själaharen och Stjälkarviken eller Skälkarviken om att det har bedrivits säljakt i området.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Marsjön-Bondsundet uppvisar ett stycke natur typisk för den flacka landhöjningskusten i södra Norrland. Vattenområdena uppvisar ovanligt välutbildade utvecklingsserier från brackvatten till näringsfattigt sötvatten och är av högt naturvetenskapligt och pedagogiskt värde.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av litet intresse för friluftslivet. Hamrångefjärden och Hamrångeåns utlopp i via Sörsundet är fina vatten för sportfiske. Dessa värden kommer ytterligare att förstärkas genom de restaureringsåtgärder som planeras i vattendraget.

2019-12-02

Dnr 2485-2019

1.4 Källförteckning

Länsstyrelsen Gävleborg (1994): Skyddsvärda vattendrag i Gävleborg. Rapport 1994:8.

Länsstyrelsen Gävleborg (1997): Värdefull natur i Gävleborg. Rapport 1997:12.

Länsstyrelsen Gävleborg (2010): Inventeringsrapporter för Marsjömuren, Bondsundet, Själharen, västra Björnön och Furnäsberget (arbetsmaterial)

Länsstyrelsen Gävleborg (2017): Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0630178 Sörsundet, Dnr 2815-2017

Stora Enso Pulp AB: Miljökonsekvensbeskrivning angående utrivning av regleringsdammar i utloppen från Hamrångefjärden m.m. Bilaga till ansökan om tillstånd bör utrivning.

Datakällor:

Artdatabanken, Artportalen www.artportalen.se

2019-12-02

Dnr 2485-2019

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i sju skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Skogsmark, fri utveckling
- 2: Skogar med lövgynnande skötsel
- 3: Skogsmark för naturvårdsbränning
- 4: Våtmarker
- 5: Vattendrag för restaurering och biotopåterställning
- 6: Sjöar och vattendrag
- 7: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Skogsmark, fri utveckling, 74 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av flera olika barrskogstyper, dock huvudsakligen med gran som dominerande trädslag. Flera delar, t ex området direkt söder om Gumsharsfjärden och SO om Havstoviken, har ett betydande inslag av grov högräst gran, stort lövinslag och en örtrik lundartad markvegetation. Andra delar är magrare barrnaturskogar övergående i trivialare skog.

Bevarandemål

Skogen är naturskogsartad med variation i ålder och trädslagssammansättning och med god förekomst av strukturer som stående och liggande död ved. Arealen taiga (9010) i hela reservatet är tillsammans minst 35 ha.

Skötselåtgärder

Skogen lämnas för fri utveckling.

Skötselplanens skötselområde 2: Skogar med lövgynnande skötsel, 15 ha

Beskrivning

Skötselområdet består av två delområden där området väster om Marsjöbäcken är ett bestånd med hög andel lövträd så som björk, asp, sälg, klibbal och även lönn. Det andra området är ett sammanhållet äldre bestånd väster om Havstoviken med påfallande stort inslag av lönn och grov asp. Markfloran är här särdeles örtrik med flera krävande arter som tvåblad, trolldruva, blåsippor och tibast. Det rödlistade skogsgräset storgröe förekommer på minst en plats i detta område.

2019-12-02

Dnr 2485-2019

Bevarandemål

De triviala bestånden utvecklas till lövrika blandskogar riklig förekomst av strukturer som gamla grova lövträd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Örtrik markflora missgynnas inte av skuggning och barrförna. Det rödlistade skogsgräset storgroä förekommer i livskraftiga bestånd.

Skötselåtgärder

I de lövrika bestånden kan försiktiga åtgärder vidtas för att styra beståndsutvecklingen till långsiktigt lövrika skogar med variation i trädåldrar och trädslagssammansättning. Ett lämpligt ljusinsläpp skall eftersträvas för att gynna en örtrik markflora där förutsättningarna är goda. Viss luckighet kan vara positivt för att gynna föryngring av löv. Föryngring av gran kan begränsas. I det äldre beståndet väster om Havstoviken kan försiktiga åtgärder vidtas, t ex utgallring av gran, med syfte att öka ljusinsläpp, förstärka förekomsten av löv i beståndet samt minska inväxning beskuggning av gamla grova lövträd. Ringbarkning, röjning och gallring av gran är exempel på åtgärder som kan vidtas inom skötselområdet. Vid röjning och fällning av enstaka träd lämnas dessa som död ved, förutsatt att det inte påverkar markfloran negativt. Avverkat material kan i sådana fall transporteras ut ur området alternativt läggas samman där det inte skadar markfloran.

Alla åtgärder skall genomföras med stor försiktighet och med målsättning att långsiktigt gynna en hög andel löv i bestånden.

Skötselplanens skötselområde 3: Barrskogar för naturvårdsbränning, 25 haBeskrivning

Skötselområdet utgörs av flera olika områden i anslutning till Marsjön och Marsjömuren i reservatets södra delar. I området finns en variation av skogstyper så som ung planterad tallskog, lövrik barrblandskog och gammal tallnurskog.

Bevarandemål

Området utgörs av tydligt brandpräglad olikåldrig skog med strukturer som gamla tallöverståndare, träd med brandljud, döda stående och liggande träd samt bränd död ved. Brand förekommer i området med regelbundna intervall. I skogen finns goda förutsättningar för arter beroende av brand och död ved. All skogsmark utgörs av naturtypen taiga (9010).

Skötselåtgärder

Skogsmarken i området sköts huvudsakligen genom naturvårdsbränning. Naturvårdsbränningar skall planeras på ett sätt så att värdefulla strukturer som gamla tallar, gammal grov asp och död ved så långt möjligt bevaras. Naturliga brandgränser så som våtmarker och vatten bör nyttjas i så hög grad som

2019-12-02

Dnr 2485-2019

möjligt. Initialt upprättas en detaljerad bränningsplan där de bestånd som skall brännas avgränsas och planeras. Målsättningen bör vara att varje bestånd skall brinna med ca 50 års intervall.

Delar av området som inte kan naturvårdsbrännas lämnas för fri utveckling.

Skötselplanens skötselområde 4: Våtmarker, 61 ha

Beskrivning

Skötselområdet omfattar dels de mindre våtmarker som omger Bondsundet och dess utlopp i mot Sörsundet, dels de större sammanhängande våtmarksområdet Marsjömuren samt myrarna söder om Marsjön. Myrarna i mosaik med sjöar och vattendrag i detta område visar på ett mycket tydligt sätt landhöjningskustens gradvisa övergång från Östersjöns brackvatten till näringsfattigt sötvatten. Strandkärren mot sjöarna är frodiga med vassar av smalkaveldun, bunkestarr och bladvass. Längre från stränderna vidtar blöta starrkärr av fattig till intermediär karaktär.

Längs Marsjöbäckens sträckning genom Havsstomuren finns spår av gamla vallar längs bäcken, vilket antyder att bäcken dikats eller rätats. Då ingreppen i nuläget inte förefaller ha någon hydrologisk eller avvattnande effekt finns ingen anledning att vidta restaureringsåtgärder. I övrigt är våtmarkerna i området i huvudsak förskonade från dikningar och andra ingrepp. Hela området ingår i länets myrskyddsplan (MSP).

Bevarandemål

Hela området består av våtmarker med god hydrologisk status. Våtmarkerna uppvisar den för landhöjningskusten typiska utvecklingen från brackvattenstrand och igenväxande sötvatten till starrkärr och myrar med mossevegetation. Våtmarkshabitaten öppna mossar och kärr (7140) och skogbevuxen myr (9740) utgör minst 26 ha.

Skötselåtgärder:

Delar av området kommer indirekt att beröras av restaureringsåtgärder i vattendrag (skötselområde 5).

Utöver detta inga åtgärder i nuläget.

Skötselplanens skötselområde 5: Vattendrag för restaurering och biotopåterställning, 17 ha

---

Beskrivning

Hamrångefjärden, strax väster om naturreservatet, avvattnas genom sina två utlopp Norrsundet och Sörsundet. Vattenståndet i Hamrångefjärden har sedan tidigt 1900-tal varit reglerat. Utloppet genom Marsjön och Sörsundet, vilket är de delar som ligger inom naturreservatet, var fram till 1980-talet relativt

2019-12-02

Dnr 2485-2019

opåverkade. Under perioden 1978-1982 utfördes dock omfattande muddringar och kanaliseringar i detta område, främst för att minska risken för översvämningar i Hamrångefjärden. Dessa ingrepp inverkar starkt negativt på såväl vattendragets som områdets i övrigt höga naturvärden.

Ett omfattande projekt bedrivs av Stora Enso Pulp AB i samarbete med Sportfiskarna, med syfte att återställa Hamrångefjärdens två utlopp till så naturliga förhållanden som möjligt. Åtgärder inom naturreservatet skall planeras och genomföras i samråd med Länsstyrelsen.

Bevarandemål

Hamrångeån följer sitt naturliga lopp genom Bondsundet till utloppet i Sörsundet. Den återställda åfåran erbjuder naturliga vandringsvägar och goda lekbiotoper för fisk och andra vattenorganismer. Stränderna kring vattendraget präglas av vattendragets naturliga variationer i vattenföring.

Skötselåtgärder:

De planerade åtgärder inom restaureringsprojektet som berör naturreservatet är i första hand en omläggning av huvudfåran från den kanaliserade och rensade Långgrännan till vattendragets ursprungliga fåra genom Gumsharsfjärden, men även att själva Långgrännan restaureras. För att styra om vattendraget anläggs två nivåhållande trösklar, en vid Lillsjöns utlopp i Långgrännan samt en vid det gamla utloppet ur Gumsharsfjärden. Vid utloppet ur Bondsundet habitatrestaureras ån för att återskapa naturvärden som skadats i samband med tidigare muddring. Den befintliga (anlagda) sjönacken flyttas något uppströms och utformas så att det även vid låga flöden leds vatten via de ursprungliga kvillsystemen (små sidofåror) närmast söder om den rensade åfåran. Nära mynningen i havet vid utloppet ur ”Storhöljan” genomförs habitatrestaureringsåtgärder för att restaurera översvämningssområdena längs ån. Till exempel kan material återföras i muddrade delar av ån för att höja vattennivån vid höga flöden.

Ovanstående restaureringsåtgärder utförs inom det projekt som drivs tillsammans av Stora Enso Pulp AB och Sveriges Sportfiske och Fiskevårdsförbund, inom ramen för de tillstånd som beviljats projektet samt inom projektets ordinarie finansiering.

Ekologisk återställning kan om nödvändigt även genomföras i utflöden längre söderut i området. Alla restaureringsåtgärder som sker inom naturreservatet, inklusive planering av etableringsvägar och liknande, skall ske i samråd med Länsstyrelsen.

2019-12-02

Dnr 2485-2019

*Skötselplanens skötselområde 6: Sjöar och vattendrag, 33 ha*Beskrivning

Marsjön är en naturligt näringsrik skogssjö och har historiskt varit en del av Hamrångefjärdens utlopp. Sjön omges omväxlande av moränstränder och av gungflyvassar med smalkaveldun och inslag av bunkestarr och trindstarr. Marsjön avvattnas via Marsjöbäcken som mynnar i södra delen av Bondsundet. Bondsundet är en grund sjö endast någon meter ovan nuvarande havsnivå och är en del av Hamrångeåns sista sträcka innan utloppet i Sörsundet. Marsjön-Bondsundet har höga fiskevärden med arter som ål, bäcknejonöga, flodnejonöga, lake, vimma, id, stensimpa och öring samt predatorerna gädda och abborre. Sjön omges till viss del av moränstränder men till största delen av flacka våtmarker med tät bladvass. Bondsundet påverkas i nuläget negativt genom regleringen av Hamrångefjärden med påföljande onaturligt låg vattenföring genom Sörsundet.

Bevarandemål

Marsjön, Bondsundet samt vattendragen i området har en naturlig vattenregim med naturliga vattenståndsvariationer som hyser naturliga växt- och djurarter. Arealen mindre vattendrag (3260) och eustarier (1130) utgör minst 3,4 ha.

Skötselåtgärder:

Eventuella förekomster av onaturliga vandringshinder i Marsjöbäcken kan försiktigt restaureras för att återskapa fria vandringsvägar i vattendraget. Området berörs perifert av projektet för restaurering av Sörsundet (se skötselområde 4) genom att den befintliga (anlagda) sjönacken vid utloppet ur Bondsundet flyttas något uppströms och utformas så att det även vid låga flöden leds vatten via de ursprungliga kvillsystemen (små sidofåror) närmast söder om den rensade åfåran. Vid behov kan viss försiktig vassröjning utföras.

*Skötselplanens skötselområde 7: Information och friluftsliv*Beskrivning

Marsjön-Bondsundet är ett fint område för sportfiske och naturupplevelser. Området nås lättast via de stigar som går upp mot Marsjön från vägen genom naturreservatet. Området har en stor potential för undervisning och naturpedagogik. På sikt kan vägledningar och informationsmaterial tas fram för att höja områdets värde för besökare.

Bevarandemål:

- Naturreservatets gränser är tydligt markerade
- Väl underhållna informationstavlor med information om naturreservatet finns i området
- Skötselplanens stigar är väl framkomliga

2019-12-02

Dnr 2485-2019

- Området kan utvecklas som besöksmål för naturpedagogik och naturupplevelser.

Skötselåtgärder:

Reservatets gränser markeras och underhålls löpande. Vid utmärkning av reservatsgränsen kan de delar av gränsen som berörs av den planerade framtida utvidgningen av reservatet markeras temporärt med t ex snitselband.

Informationsskyltar om naturreservatet tas fram och underhålls löpande.

De stigar som anges på skötselplanens karta hålls väl framkomliga.

På sikt kan ytterligare besöksanpassningar göras genom t ex anläggande av en rastplats vid Bondsundet, en rundslinga eller naturstig samt en P-plats vid den väg som passerar genom naturreservatet. Vid eventuell anläggning av ytterligare besöksanpassningar ska häckningsplatser för rovfågel tas i beaktning.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker för:

- Naturvårdsbränningar
- Lövgynnande skötselåtgärder

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs.

Uppföljningen specificeras i dokumentet "Uppföljningsplan för Marsjön-Bondsundets naturreservat" vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande. Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i "Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012".

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Priori- tering	Finansiering
Utmärkning och underhåll av reservatsgräns	Initialt och vid behov	Längs hela gränsen	Initialt och vid behov	1	Skötselanslag
Utformning, uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Initialt och vid behov	Se karta till skötselplanen	Initialt och vid behov	1	Skötselanslag
Underhåll av stigar	Initialt och vid behov	Se karta till skötselplanen	Initialt och vid behov	1	Skötselanslag
Naturvårds-bränning	Initialt och återkommande	Skötselområde 3	Vart 50:e år	2	Skötselanslag
Lövgynnande skötselåtgärder	Vid behov	Skötselområde 4	Vid behov	2	Skötselanslag
Restaurering i vattendrag	Initialt	Skötselområde 5	Initialt	1	Externt projekt
Restaurering av onaturliga vandringshinder	Vid behov	Skötselområde 6	Vid behov	2	Skötselanslag
Eventuell viss försiktig vassröjning i vattenområden	Vid behov	Vattenområden i naturreservatet	Vid behov	4	Skötselanslag eller annan

5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om ca 15 år.

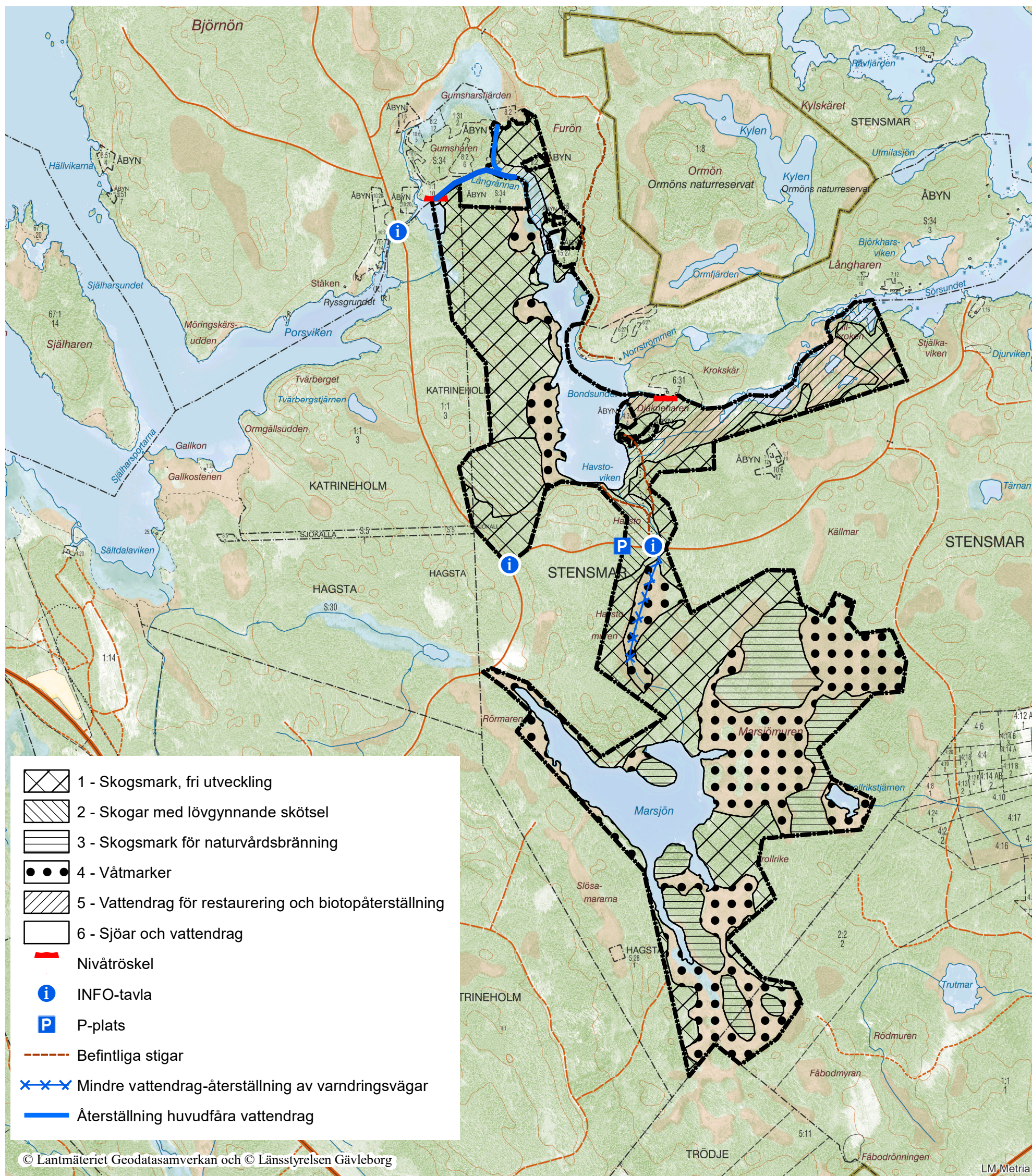

Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör skötselplan
2019-12-02

Dnr 2485-2019

Marsjön-Bondsundets naturreservat Skötselkarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6751511 E:619584

Skala 1:15 000

0 0,5 1 Kilometers

Skötselkarta för Marsjön-Bondsundets naturreservat

Gränsen är inte inmätt i fält

Gräns för naturreservatet
Fastighetsgränser

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

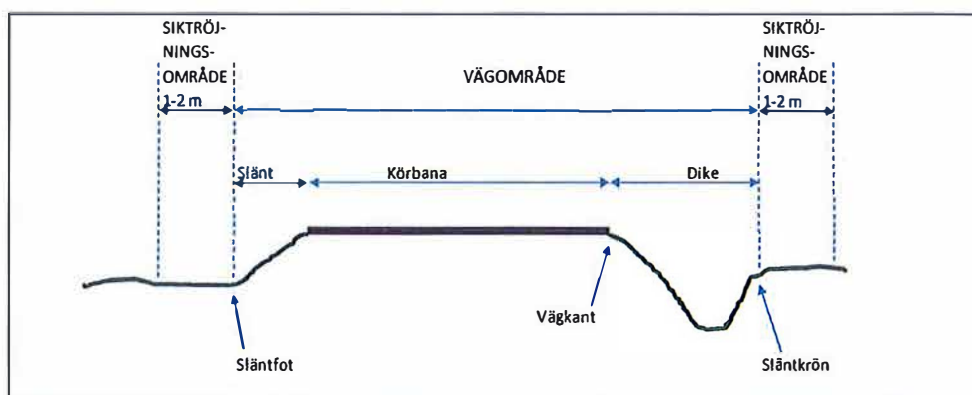
gavleborg@lansstyrelsen.se

GENERELLT UNDANTAG FÖR VÄGHÅLLNING MM

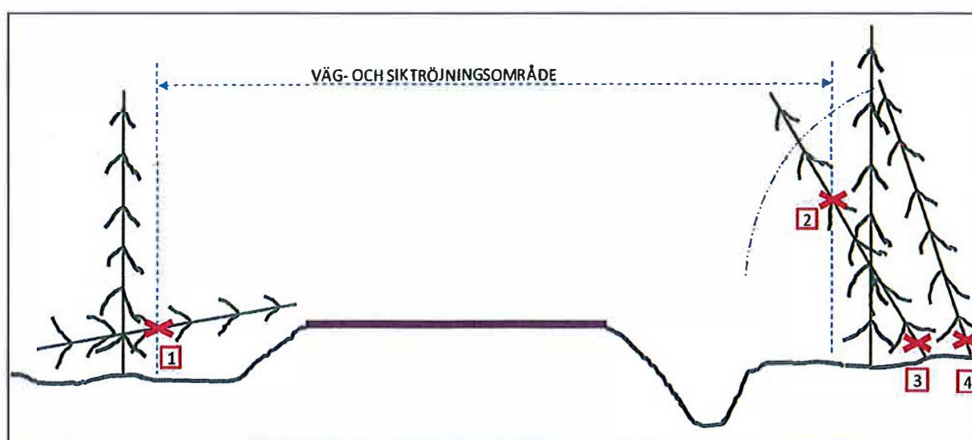
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom t ex dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det s k siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa s k farliga kanträd mm, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd mm, skall kvarlämnas i terrängen. Dock alltid utanför gräns till det s k siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, d v s i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden mm som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t ex efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).